

SEKS BENSPÆND FOR EN PLANETÆR BYGGESKIK

INTRODUKTION: HVORFOR BENSPÆND?

Hvis byggebranchens samlede påvirkning af planeten skal ned på et bæredygtigt niveau, har vi brug for mere end blot langsigtede måltal.

Der er behov for at gøre den nødvendige omstilling operationel på en måde, som er umiddelbart tilgængelig for alle relevante fagligheder i ethvert byggeprojekt. Og der er brug for at sætte planeten øverst på dagsordenen helt fra begyndelsen.

Derfor har vi i Sweco og Det Planetære Projekt udviklet seks konkrete benspænd, som kan hjælpe med at opnå dét, vi kalder en planetær byggeskik. Det vil sige en byggeskik, som ikke overbelaster klodens vitale systemer.

Udgangspunktet er de ni planetære grænser, som forskere har identificeret. Men de konkrete benspænd tager afsæt i hverdagen i byggebranchen, og det er helt bevidst.

Målet er at formulere nogle grundlæggende spilleregler, som kan flytte de væsentlige spørgsmål om byggeriets planetære påvirkning helt frem i de indledende faser.

Hensynet til kloden og fremtidige generationer må nemlig ikke blive en eftertanke. Det skal være en integreret del af processen fra start.

Ellers lykkes vi ikke med den grønne omstilling af byggebranchen.

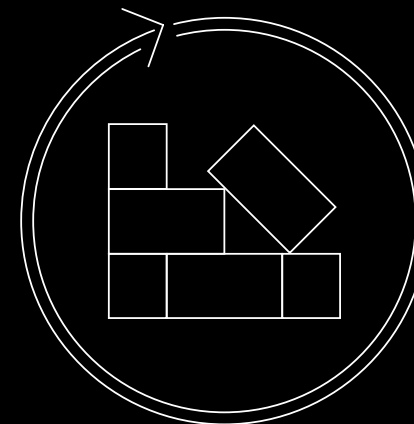
BENSPÆND 1

ANSVARLIGT MATERIALEVALG

DER SKAL PRIMÆRT ARBEJDES
MED BIOGENE RESSOURCER OG
WASTE-TO-X-MATERIALER

Vi ved, at langt størstedelen af byggeriets samlede påvirkning af planeten kommer fra materialerne. Vi ved også, at vi kan sikre et lavt aftryk på både klima, biodiversitet og miljø ved at arbejde så meget som overhovedet muligt med genbrug, genanvendelse og biogene materialer. Derfor handler det første benspænd netop om materialerne.

Højst 10 procent
materialer, som ikke
er enten biogene,
genbrugte, upcyclede
eller genanvendte

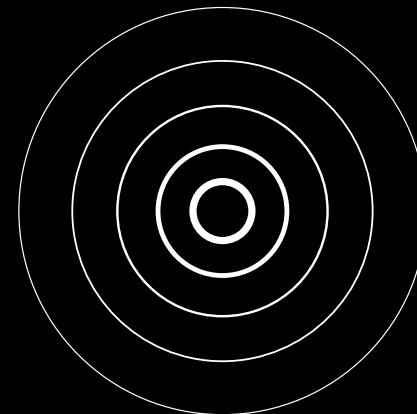
NÆRHEDSPRINCIP

RESSOURCER SKAL HØSTES SÅ TÆT PÅ SOM MULIGT

Når råstoffer til byggematerialer hentes langt væk fra byggepladsen, bliver størstedelen af den planetære påvirkning gjort usynlig. Men ved at stille krav om, at ressourcer til byggematerialer primært skal høstes i nærområdet, kan vi få påvirkningen frem i lyset, understøtte ansvarligt materialevalg og samtidig nedbringe udledningerne fra transport. Derfor handler det andet benspænd om nærhed.

75% af ressourcer skal høstes inden for 100 km

Der skal arbejdes ud fra et prioriteringshierarki med fem koncentriske cirkler med en radius på hhv. 1, 10, 100, 1.000 og 10.000 kilometer. Søgen efter ressourcer skal altid begynde i den inderste cirkel

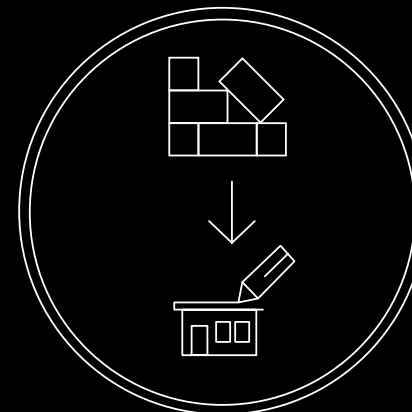
BENSPÆND 3

OMVENDT ÆSTETIK

HØSTEN AF RESSOURCER SKAL DIKTERE BYGNINGENS DESIGN

Vi er vant til, at et byggeri begynder med bygherrens ønsker og arkitektens deraf følgende greb og æstetiske valg. Men en planetær byggeskik kræver, at materialerne sættes på lige fod med ønsker til funktion og æstetik. Form må ikke bare følge funktion, men også de tilgængelige materialer. Derfor handler det tredje benspænd om at etablere dét, vi kalder en "omvendt æstetik".

Når bygningens endelige form og udtryk skal lægges fast, skal der tages udgangspunkt i de materialer, som kan høstes efter nærhedsprincippet

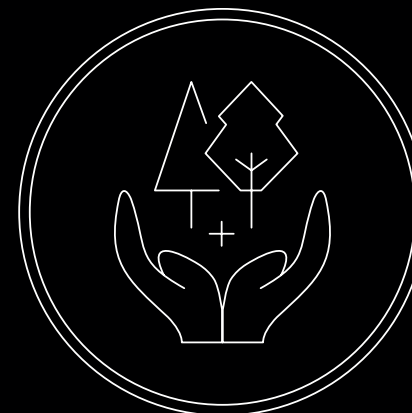
BENSPÆND 4

POSITIVT BIODIVERSITETS- OG AREALREGNSKAB

PROJEKTETS SAMLEDE
BIODIVERSITETSPÅVIRKNING
SKAL VÆRE POSITIV, OG
PROJEKTET SKAL BIDRAGE
TIL LOKAL AREALOMLÆGNING

Byggeriets påvirkning af biodiversiteten udspiller sig i både lokal, regional og global skala. Af den grund må et benspænd, der handler om biodiversitet, nødvendigvis også adressere flere skalaer. Det fjerde benspænd sigter derfor mod at etablere en skalerbar mekanisme, der både kan understøtte lokal biodiversitet og kompensere for den påvirkning i værdikæden, som ikke kan undgås.

- # Ved valg af byggegrund skal der ikke kun tages hensyn til arealets *aktuelle* biodiversitetsmæssige værdi, men også til den *potentielle* biodiversitetsmæssige værdi
- # Biodiversitetspåvirkning gøres op i kvm TDN (Tabte Danske Naturækvivalenter)
- # Der afsættes en pris pr. kvm til compensation for uundgåelig biodiversitetspåvirkning i værdikæden samt forbedring af lokal biodiversitet
- # Kompensationsmidler allokeres geografisk proportionalt med påvirkning
- # Lokalt allokerede midler skal bidrage til biodiversitetsgavnlig arealomlægning, fx i regi af Den Grønne Trepert

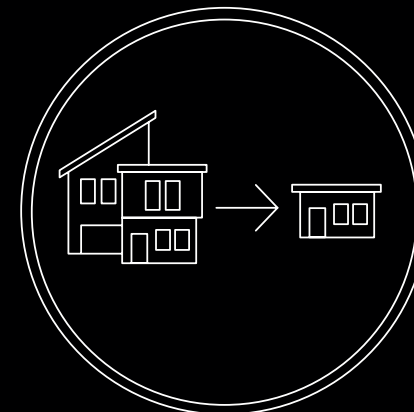
REDUKTIONSPRINCIP

UNØDVENDIGE BYGNINGS- ELEMENTER OG KVADRATMETER SKÆRES FRA

Når vi beregner byggeriets aftryk på eksempelvis klimaet, opgør vi typisk påvirkningen pr. kvadratmeter. Men dermed skjuler vi den potentielle gevinst ved at reducere selve byggeriets omfang. Dette selvbedrag kan vi ikke tillade os, hvis vi vil udvikle en planetær byggeskik. Der er brug for en grundlæggende diskussion af, hvordan vi kan forløse det gode liv i det byggede miljø ved hjælp af andre greb end mange kvadratmeter. Derfor knæsesætter det femte benspænd et reduktionsprincip.

Boliger skaleres til
20-25 kvm pr. person

Alle bygningselementer
skal retfærdiggøre
sig selv, ellers skæres
de væk

BENSPÆND 6

PLANETÆR YDELSESBESKRIVELSE

DER SKAL ARBEJDES UD FRA
EN OPDATERET VERSION AF
YDELSESBESKRIVELSEN, SOM
INDTÆNKER DE PLANETÆRE
GRÆNSER

Hvis en planetær byggeskik skal udbredes til hele branchen, må den nødvendigvis indarbejdes i de forskrifter, som danner rammerne om vores arbejde. Ultimativt er det selvfølgelig lovgivningen, der sætter rammerne, men branchens egne vejledninger er også helt afgørende. Det gælder i særlig grad Ydelsesbeskrivelsen for arkitektur og landskab, som definerer indholdet i hver enkelt fase af et byggeprojekt. Derfor handler det sjette benspænd om at arbejde ud fra en planetært opdateret version af Ydelsesbeskrivelsen.

Der skal anvendes en opdateret version af Ydelsesbeskrivelsen, som forholder sig til ansvarligt materialevalg, afstand til ressourcer, æstetik, biodiversitet, arealanvendelse og reduktion af unødvendige kvadratmeter og bygningselementer i henhold til de øvrige benspænd for en planetær byggeskik

